

Albergue de Neda

 Casa do Concello Ferrol
Praza de Armas, 15402
<http://www.ferrol.es>
Tel.: 981 944 000

 Casa do Concello Miño
Rúa da Carreira, 38. 15630
<http://www.concellodemino.com>
Tel.: 981 782 006

 Casa do Concello Narón
Praza de Galicia, s/n. 15570
<http://www.naronconcello.org>
Tel.: 981 337 700

 Casa do Concello Paderne
Consistorio, 10. 15314
<http://www.concellodepaderne.com>
Tel.: 981 797 001

 Casa do Concello Neda
Avda. de Algeciras, 34. 15510
<http://www.neda.es>
Tel.: 981 380 039

 Casa do Concello Betanzos
Praza da Constitución, 1. 15300
<http://www.betanzos.net>
Tel.: 981 770 011

 Casa do Concello Fene
Avda. do Concello, s/n. 15500
<http://www.fenecidadan.net/>
Tel.: 981 492 707

 Casa do Concello Abegondo
San Marcos, 1. 15318
<http://www.abegondo.es>
Tel.: 981 647 996
Fax: 981 673 050

 Casa do Concello Cabanas
Rúa do Concello, s/n. 15621
<http://www.cabanas.es>
Tel.: 981 495 959

 Casa do Concello Mesia
Xanceda, s/n. 15685
<http://concellodemesia.es>
Tel.: 981 687 001
Fax: 981 687 069

 Casa do Concello Pontedeume
Rúa Real, 17. 15600
<http://www.pontedeume.es>
Tel.: 981 433 054

SECCIÓN DE TURISMO DA DEPUTACIÓN DA CORUÑA:

www.turismo.dacoruna.gal

+34 981 080 837

 Turismo da Deputación da Coruña

 @DACTurismo

 dacturismo

TODO TIPO DE URXENCIAS: 112

GARDA CIVIL: 065

URXENCIAS SANITARIAS: 061

INFORMACIÓN METEOROLÓXICA:

www.meteogalicia.gal

O Camiño Inglés a Santiago

Ferrol - Hospital de Bruma

Arte por todas partes

O Camiño Inglés é bicéfalo: parte da Coruña e dende o peirao ferrolán de Curuxeiras, un lugar cheo de vida pegado a un barrio que foi de pescadores e chamado Ferrol Vello, quizais á súa vez levantado sobre un castro prehistórico. A partires de Curuxeiras esta ruta xacobeá percorre a cidade polo barrio clásico da Magdalena, construído para albergar aos funcionarios e militares que se

instalaron cando se crearon os seus famosos estaleiros. Crúzase o agradable Cantón de Molíns e sáese da cidade polo paseo marítimo de Caranza (entrañable igrexiña) con toda a ría ante os ollos, para deixar atrás un polígono industrial e alcanzar o mosteiro de San Martiño de Xubia.

Bordeando a ría pásase á outra beira onde esperan as dúas igrexas de Neda (Santa María, século XVIII) e San Nicolás (século XV), veciñas

Ponte de Xubia

Entrada a Pontedeume

Torreón de Pontedeume

que foron no seu día dun hospital de peregrinos posto baixo a protección do Espírito Santo. Despois dunha zona de monte que obriga primeiro a unha longa pero cómoda subida, e despois á súa correspondente baixada, o peregrino salva o río Eume por unha ponte decimonónica herdeira doutra medieval e entra en Pontedeume.

A localidade, igualmente da Idade Media, é un dos encantos do Camiño Inglés. Nela destacan a súa rúa Real, o seu torreón (hoxe centro de interpretación e oficina de turismo), o seu centro cultural e a súa imponente igrexa de Santiago.

A saída esixe calma, porque se leva a cabo por unha subida de máis de un quilómetro con respectable pendente, para entrar en zonas rurais que conducen a Miño e as súas marismas, coa

gran praia á dereita. Pouco despois de deixar Miño ás costas o peregrino vai-se atopar co río Lambre, que salva por unha ponte gótica. Remonta e na parte alta, cómodo camiñar, amenizado co sobresaliente románico da igrexa de Tiobre.

A entrada en Betanzos, que no seu día foi capital dunha das sete provincias en que estivo dividida Galicia, faise polo santuario de Nosa Señora do Camiño. Na localidade resulta difícil destacar que ver, tal é a abundancia de edificios e recunchos que reclaman a atención. Pero dende logo non pode quedar no esquecemento a igrexa conventual de San Francisco co mellor sepulcro do norte de España, o do todopoderoso cabaleiro Fernán Pérez de Andrade. Así como sería inxusto non visitar os templos de Santa María do Azougue e de Santiago, e as portas da muralla que aínda se conservan en pé.

A saída de Betanzos faise pola ponte de As Cascas, que xa aparece citada nun documento do 1200. Prac-

Ponte gótica sobre o Lambre

Igrexa de Santiago, en Betanzos

ticamente aí dise adeus ao territorio urbanizado e éntrase en longos quilómetros rurais salpicados por aldeíñas, vivendas illadas, granxas e sinxelas igrexas polo xeral de estrutura románica e modificadas nese momento de esplendor que para Galicia foi o barroco dieciochesco.

O peregrino tomará nota de que cando levan 4,3 km dende Betanzos crúzase unha estrada deixando á esquerda un campo de fútbol, e avanzará por unha pista ancha de terra que remata nunha zona declarada Rede Natura 2000. O Camiño Inglés percorre agora un val pequeno que dá paso a unha rampla ao final, a cal conduce á igrexa de Cos, a case 7 km da ponte de As Cascas.

Un zigzag constante, moi grato e sen dificultades salientables, leva a Presedo, onde espera o santuario de Nosa Señora da Saleta (á beira do albergue municipal e non exactamente no Camiño Inglés) e ao mesón-museo Xente non Camiño, un curioso lugar cheo de personalidade propia e parada habitual de peregrinos.

Con sombra abundante ascéndese ata alcanzar o encoro de Benche, unha pequena masa de

auga con bancos e mesas, e ata cun carreiro que a rodea.

A partir da aldea das Trvesas vaise pola estrada que dende Betanzos se dirixe a Santiago. A gran maioría dos peregrinos detéñense no seguinte cruzamento, que está alí mesmo, debido a que á esquerda lles espera un gran campo cun templo tan pequeno como acolledor, e bancos e mesas que permiten recuperar forzas.

O seguinte tramo resulta algo duro. Non pola pendente -todo é en realidade chaira- senón porque o camiñante vai poñer un pé diante doutro polo bordo dunha estrada ancha e sen beirarrúas nin nada que se lle pareza. Esa é a tónica ata que pasa unha gasolinera abandonada e xira á esquerda para meterse nun bosquecillo precioso, antesala da diseminada e minúscula aldea de Bruma, onde espera outro albergue público.

Un pequeno xardín cruzado por un regato (que se agradece, e moito, no verán) convértese no punto de encontro de todos os peregrinos, debido a que dende As Travesas marchan xuntos os que arrincaron desde Ferrol e os que preferiron facelo desde A Coruña.

Uns e outros non desaproveitarán a oportunidade para facerse unha foto diante da igrexa de San Lourenzo.

San Lourenzo, en Bruma